

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2003 avseende landstingsstyrelsen

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att avge yttrande till landstingsrevisorerna enligt nedanstående

Under 2003 ökade skatteintäkterna till Stockholms läns landsting med 6,4 miljarder kronor. I huvudsak förklaras ökningen av den skattehöjning med 1 krona och 30 öre som krävdes för att landstinget skulle klara att betala skatteutjämningsavgiften till andra delar av landet. Skattehöjningen gav 4,3 miljarder kronor och skattekraftstillväxten var drygt 2 miljarder kronor.

Den vikande skattekraftstillväxten är allvarlig. Revisorernas påpekande att nettokostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning 2003 uppgick till 102 % understryker allvaret. Tillväxten i skattekraft räckte under 2003 inte till för att möta kostnadsutvecklingen. Under året ökade nettokostnaderna med drygt 750 miljoner kronor mer än skattekraften. Det är väsentligt sämre än åren närmast före 2003.

Tabell 1. Förmåga att själv finansiera kostnadsökningen

	2000	2001	2002	2003
Ökade skatteinkomster	1 912	2 666	2 367	2 066
Ökade nettokostnader	1 881	2 069	2 631	2 828
Summa	31	597	-264	-762

Som framgår av tabell 1 försämrades Stockholms läns landsting förmåga att själv finansiera sin verksamhet väsentligt under 2003, en utveckling som måste vändas. Det kan ske dels genom att via ökad mångfald effektivisera vården och dels genom en politik som fokuserar på ekonomisk tillväxt. Det senare kan delvis förverkligas via sänkta skatter och kommunal och landstingskommunal politik som underlättar företagande genom enklare regler och bättre konkurrens. Men för en verklig förändring krävs en nationell politik som inriktas på fler nya företag och fler nya jobb.

Trots den kraftiga påspädning av resurser under 2003 redovisade Stockholms läns landsting ett underskott på 1.715 miljoner kronor för verksamhetsåret 2003. Innebörden av detta är att den socialistiska majoriteten använde cirka 4 miljarder kronor mer än året dessförinnan.

Fram till länsrättens dom i augusti 2003 präglades ekonomi- och verksamhetsstyrningen av budgetbeslutet från december 2002 där planen för åren 2003 till 2006 var att redovisa ett sammanlagt underskott på minst 9 miljarder kronor. Det är en större summa än för perioden 1999-2002. Verksamheterna i Stockholms läns landsting arbetade under tiden fram till domen med budgetar utifrån dessa utgångspunkter. Men från och med det att budgeten upphävts gällde andra förutsättningar för budgetprocessen. Revisoreernas kritik i denna del är helt korrekt. Verksamheternas budgetarbete rycktes ur händerna på dem och hela processen centraliserades – kännetecknad av utredningar i olika snabbspår. Revisoreernas kritik mot underlagen och kostnadsbesparingarna i budgetprocessen under 2003 är berättigad. De beslut som fattades i december 2003 var dåligt underbyggda och har ännu inte materialiserats. En hastig beslutsprocess har låst fast Stockholms läns landsting i en förändring som kommer att påverka vårdutbudet för medborgarna under lång tid framöver.

En viktig utgångspunkt är att landstingets organisation ska utformas så att den ger möjlighet för den enskilde medborgaren att få inflytande och kunna påverka landstingets verksamhet. Dessutom måste vårdpersonalen ges möjlighet att utforma sitt arbete genom att självständiga arbetsplatser utvecklas. För att uppnå detta måste landstinget ha en starkt decentraliserad organisation. Besluten måste fattas nära medborgaren och verksamheten. Det ska finnas utrymme för en mångfald av vårdgivare.

Den nya organisation som majoriteten infört inte uppfyller sådana krav. Det visar också den granskning som revisionskontoret genomfört.

Det är 207 politiska uppdrag i beredningarna. Kostnaderna för den politiska organisationen har nästan fördubblats sedan förra mandatperioden. Beredningarna har inte något beslutsmandat, inga budgetmedel och inte heller möjlighet att teckna vårdavtal. I revisionsrapporten konstateras att än så länge har inte varken de geografiska eller de medicinska programberedningarna haft någon stor roll för styrningen av hälso- och sjukvården.

Såväl politiker som tjänstemän söker fortfarande sina roller i den nya organisationen. Hur ska det politiska uppdraget göras meningsfullt? Om inte politikerna upplever sina uppdrag meningsfulla kan det bli svårt att engagera enskilda som politiker i framtiden.

Majoritetens nya organisation för sjukvården i Stockholms läns landsting har inneburit en mycket omfattande centralisering. Beslutsrätten ligger numera centralt inom landstinget och delvis delegerats till tjänstemän. Den nya organisationen har inneburit en stark tjänstemannastyrning.

I den mån patienter och personal omnämns i den nya organisationen är det i tredje person. Vårt intryck är att patienter, anhöriga och personal betraktas som passiva objekt i majoritetens nya organisation. Den förra borgerliga majoritetens arbete med att stärka patientens och personalens inflytande och aktiva medverkan tycks ha upphört.

Beställar-/utförarorganisationen har förfuskats. Ett exempel är att besluten om beställningar och om produktionen numera beslutas i samma beslutsorgan nämligen

landstingsstyrelsen. En välfungerande beställarorganisation måste vara decentraliserad för att fungera bra. Beslutsorganen måste vara skilda åt. Detta är viktig också för att garantera neutralitet mellan olika producenter. Möjligheterna för patienterna och personalen att få inflytande har minskat dramatiskt.